

22.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУ-
РУВАЊЕ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот за социјално осигурување меѓу Република Македонија и Република Словенија,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 25 февруари 1999 година.

Број 07-876/1
25 февруари 1999 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Киро Глигоров, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Саво Климовски, с.р.

З А К О Н
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ ПОМЕЃУ РЕПУБЛИКА МА-
КЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Член 1

Се ратификува Договорот за социјално осигурување меѓу Република Македонија и Република Словенија,
склучен во Љубљана на 13 јули 1998 година.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски и словенечки јазик гласи:

ДОГОВОР

ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

помеѓу

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

и

РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Република Македонија и Република Словенија

со желба да ги уредат меѓусебните односи во областа на социјалното
осигурување

го склучија следниот договор:

I. ДЕЛ
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Дефиниција на изразите —

(1) Во овој договор изразите значат:

1. " територија "
за Република Македонија: територија на Република Македонија;
за Република Словенија: територија на Република Словенија,

2. "државјанин"

за Република Македонија
државјанин на Република Македонија;

за Република Словенија
државјанин на Република Словенија,

3. "правни прописи"

закопи и други прописи што се однесуваат на областите
наведени во став 1 на член 2 на овој договор;

4. "надлежен орган"

за Република Македонија
Министерството за труд и социјална политика и
Министерството за здравство,

за Република Словенија
Министерството за труд, семејство и социјални работи и
Министерството за здравство;

5. "носител"

завод, фонд или орган кој што е надлежен за спроведување
на правните прописи од став 1 на член 2 на овој Договор;

6. "надлежен носител"

носител кај кого лицето е осигурено во време на поднесување на барањето за
давање или услуга, или кај кого има или се уште би имало право на давање или
услуга, доколку би престојувало на територијата на државата договорничка каде
што било за последен пат осигурено;

7. "органи за врска"

органи кои се овластени од надлежните органи за непосредно меѓусебно
контактирање за полесно спроведување на овој договор;

8. "осигуреник"

лице, осигурено според правните прописи од членот 2 на овој договор;

9. "член на семејство"

лице одредено или признато како такво според правните прописи од член 2 став 1
на овој договор;

10. "периоди на осигурување"

периоди на платени придонеси и со нив изедначени периоди и други периоди кои
што како такви се признаваат според правните прописи на државите договорнички;

11. "постојано живеалиште"

место во кое лицето се населило со намера во него постојано да живее и во кое е пријавено во согласност со соодветните прописи;

12. "привремено престојувалиште"

место на територијата на едната држава договорничка каде привремено се задржува или престојува лицето кое има постојано живеалиште на територијата на другата држава договорничка;

13. "давање"

парично давање според прописите од член 2 на овој договор;

14. "давање"

здравствена услуга вклучително со ортопедските и други помагала и други давања во натура.

(2) Другите изрази во овој договор го имаат она значење како што им го определуваат важечките правни прописи во секоја од државите договорнички.

Член 2**Правни прописи на кои се однесува Договорот**

(1) Овој договор се однесува на:

1. На словенечките правни прописи за

- а) здравствено осигурување;
- б) пензиско и инвалидско осигурување,
- в) осигурување во случај на невработеност,
- г) детски додаток, додатоци и паричен надоместок за време на породилно отсуство,

2. На македонските правни прописи за:

- а) здравствена заштита и здравствено осигурување вклучително и надоместокот за време на породилното отсуство,
- б) пензиско и инвалидско осигурување,
- в) осигурување во случај на невработеност,
- г) додаток на деца, -

(2) Доколку во став 3 на овој член не е поинаку определено, овој договор се однесува и на сите правни прописи кои што ги изменуваат или дополнуваат правните прописи наведени во ставот 1 на овој член.

(3) Овој договор не се однесува на правните прописи за другите системи на социјално осигурување и на нововостановените области на социјалното осигурување, а исто така, и не на системите што важат за жртвите на војна и последиците од неа.

Член 3

Лица на кои се применува Договорот

Овој договор се применува на:

- а) лица за кои важат или важеле правните прописи на едната или двете држави договорнички;
- б) другите лица, доколку тие ги остваруваат правата врз основа на осигурување на лицата наведени под точката а).

Член 4

Еднаквост при примена на правните прописи

При примена на правните прописи на едната држава договорничка државјаните на другата држава договорничка се изедначени со државјаните на првата држава договорничка, доколку овој договор не определува поинаку.

Член 5

Исплата на давања

- (1) Пензиите и другите давања на кои лицето има право според правните прописи на едната држава договорничка, не можат да бидат намалени, изменети, ставени во мирување, скусени или одземени, поради тоа што лицето престојува на територијата на другата држава договорничка, доколку овој договор не определува поинаку.
- (2) На државјаните на другата држава договорничка кои престојуваат во трета држава, првата држава договорничка им ги исплатува пензиите и другите давања под еднакви услови како на своите државјани кои таму живеат.
- (3) Одредбите на ставовите 1 и 2 на овој член не се однесуваат на најнискиот износ на пензија, заштитниот додаток, додатокот за помош и нега, како и на паричните надоместоци што лицата ги примаат во врска со инвалидност, невработеност, како и додаток на деца. Овие давања се исплаќаат само во случај, доколку корисникот има постојано живеалиште на територијата на државата договорничка според чии правни прописи овие давања биле стекнати.

Член 6

Изедначеност на правните дејства

Доколку вршењето самостојна дејност или некое задолжително осигурување според правните прописи на едната држава договорничка има правно дејство на определени давања од социјалното осигурување, истата самостојна дејност или истото задолжително осигурување во другата држава договорничка има исто правно дејство.

II. ДЕЛ

ОДРЕДБИ ЗА ПРИМЕНА НА ПРАВНИТЕ ПРОПИСИ

Член 7

Општо правило за задолжително осигурување

За задолжително осигурување на вработените лица и лицата кои вршат самостојна дејност важат правните прописи на државата договорничка на чија територија се врши работата односно самостојната дејност, доколку во членовите 8 и 9 на овој договор не е поинаку определено.

Член 8

Деташирани работници и други лица

(1) Во случај работодавецот со седиште на територијата на едната држава договорничка да го испрати вработениот на работа на територијата на друга држава договорничка, за него до истекот на 24 календарски месеци по почетокот на работата на територијата на другата држава договорничка важат правните прописи на првата држава договорничка, како да е се уште вработен на територијата на првата држава договорничка. Доколку се продолжи работата по овој рок, примената на правните прописи на првата држава договорничка, со согласност на надлежниот орган на државата во која работата се извршува, може да се продолжи уште за наредните 24 месеци.

(2) Лицата кои вршат самостојна дејност на територијата на едната држава договорничка и заминат на територијата на другата држава договорничка, за да кратко време вршат таква дејност, остануваат осигурени според правните прописи на првата држава договорничка, доколку нивниот престој во другата држава договорничка не е подолг од 12 месеци. Доколку наведената дејност се продолжи поради непредвидливи причини преку 12 месеци, примената на правните прописи на првата држава договорничка, со согласност на надлежниот орган на државата во која дејноста се извршува привремено, може да се продолжи уште за 12 месеци.

(3) За патувачкиот персонал на работодавецот кој се занимава со воздушен, патен и железнички сообраќај, се применуваат правните прописи на државата договорничка на чија територија се наоѓа седиштето на работодавецот.

(4) На работникот вработен во застапништво или во постојано претставништво на претпријатието чие седиште се наоѓа на територијата на другата држава договорничка, се применуваат правните прописи на државата договорничка на чија територија е застапништвото или постојаното претставништво.

(5) На посадата на брод и на другите лица на него вработени важат правните прописи на државата договорничка под чие знаме бродот плови.

(6) На вработените во државната управа кои се испратени од едната во другата држава договорничка, важат правните прописи на државата договорничка од која се испратени.

Член 9**Вработени во дипломатски и / или конзуларни претставништва**

(1) За членовите на дипломатско и / или конзуларно претставништво се применуваат правните прописи на државата договорничка-испраќач, кои ги испратила на работа во државата договорничка-држава примач.

(2) а) Став 1 на овој член важи и за членовите на административниот и техничкиот персонал и за услужниот персонал на дипломатско-конзуларното претставништво, кои не се државјани на државата примач и во неа немаат постојано живеалиште.

б) Без оглед на одредбата од точката а) членовите на административниот и техничкиот персонал на дипломатско-конзуларното претставништво кои се државјани на државата испраќач и во државата примач имаат постојано живеалиште, во рок од три месеци од почетокот на вработувањето можат да изберат примена на правните прописи на државата испраќач.

(3) Став 1 на овој член важи и за лицата вработени во лична служба кај дипломат или конзуларен претставник, доколку се државјани на државата испраќач и во таа држава имаат постојано живеалиште; доколку вработените лица не се државјани на државата испраќач и во таа држава немаат постојано живеалиште, се применуваат правните прописи што важат во државата примач.

Член 10**Договор за изземање**

(1) На заедничко барање на вработениот и неговиот работодавец, надлежните органи на двете држави договорнички можат да се договорат за отстапување од одредбите на член 7 до 9 на овој договор, меѓутоа при тоа се должни да ги имаат предвид видот и околностите на вработувањето.

(2) Доколку за вработениот според став 1 на овој член важат правните прописи на едната држава договорничка, иако е вработен на територијата на другата држава договорничка, се применуваат правните прописи како да е вработен на територијата на првата држава договорничка.

**III. ДЕЛ
ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ****1. Глава****ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ И НАДОМЕСТОК
ЗА ВРЕМЕ НА ПОРОДИЛНО ОТСУСТВО****Член 11****Собирање на периоди на осигурување**

Доколку за стекнување, задржување или повторно воспоставување на правата од здравственото осигурување е потребен претходно навршен определен период на осигурување, стажот на осигурување кој што се има предвид според правните прописи на двете држави договорнички се собира, доколку не се однесува на ист период

Член 12

Остварување на права

- (1) Осигуреникот кој е здравствено осигурен кај надлежниот носител на едната држава договорничка, има право на здравствени услуги и за време на привремен престој на територијата на другата држава договорничка, доколку поради одложената услуга до враќањето во првата држава договорничка сериозно би бил загрозен неговиот живот или здравје.
- (2) Во случај, кога веќе настанал осигурен случај, осигуреникот е должен пред привремена промена на престојувалиштето да прибави согласност од надлежниот носител. Согласноста може да биде одбиена поради здравствена состојба, а може да биде дадена и дополнително, доколку поради оправдани причини не била претходно побарана.
- (3) Осигуреникот кој е здравствено осигурен кај надлежниот носител на едната држава договорничка и има постојано живеалиште на територијата на другата држава договорничка на товар на надлежниот носител има право на услуга од носителот во местото на престојот според правните прописи што важат за тој носител.
- (4) За давање услуги од поголеми вредности (ортопедски и други помагала) потребна е претходна согласност од надлежниот носител, освен ако поради одлагање на услугата би бил загрозен животот или здравјето на осигуреното лице.
- (5) Давањето по основ на здравствено осигурување го исплатува на свој товар и според своите правни прописи надлежниот носител.
- (6) Одредбите од став 1 до 5 на овој член се применуваат и на членовите на семејството на осигуреникот.

Член 13

Корисник на пензија

- (1) Корисникот на пензија според прописите на двете држави договорнички здравствено е осигурен според правните прописи на државата договорничка во која има постојано живеалиште.
- (2) Корисникот на пензија според правните прописи на едната држава договорничка, со постојано живеалиште на територијата на другата држава договорничка, има право на здравствени услуги според правните прописи на другата држава договорничка на товар на надлежниот носител на првата држава договорничка. Во случај на привремен престој на територијата на првата држава договорничка, корисникот има право на нужни здравствени услуги според правните прописи и на товар на оваа држава договорничка.

Член 14

Членови на семејство на корисникот на пензија

- (1) Членовите на семејството на корисниците на пензија кои се здравствено осигурени во едната држава договорничка и имаат постојано живеалиште на

територијата на другата држава договорничка, имаат право на здравствени услуги на товар на надлежниот носител. Обемот, видот и начинот на остварување на здравствените услуги се утврдуваат со правните прописи на државата договорничка во која имаат постојано живеалиште, а кругот на членовите на семејството и траењето на правата се утврдува со правните прописи што важат за надлежниот носител.

Член 15

Повреда на работа или професионална болест

Осигуреникот кој поради повреда на работа или професионална болест има право на здравствени услуги според правните прописи на едната држава договорничка, за време на престојот на територијата на другата држава договорничка на товар на надлежниот носител има право на здравствени услуги според правните прописи што важат за носителот во местотото на постојаното живеалиште. При тоа, се применува став 2 и 4 на член 12 на овој договор.

Член 16

Несреќа на пат за работа

Доколку осигуреникот со постојано живеалиште во едната држава договорничка врз основа на важечки договор за работа патува заради извршување на работата во другата држава договорничка без прекин и по најкус пат, и за време на патувањето до местото на вработување доживее несреќа, соодветните услуги и давања ги обезбедува носителот на другата држава договорничка согласно своите правни прописи за осигурување за случај на повреда при работа. Истото важи и во поглед на несреќа што вработениот при враќање во државата на постојаното живеалиште ќе ја доживее непосредно пред истекот на договорот за работа, врз основа на кој бил во другата држава договорничка или на пат, на редовен годишен одмор во првата држава договорничка, односно на враќање на работа од тој одмор.

Член 17

Носители за обезбедување на здравствени услуги

Здравствените услуги од член 12, 13, 14, 15 и 16 на овој договор ги обезбедуваат:

- во Македонија - Подрачната служба на Фондот за здравствено осигурување, надлежна според место на постојаното живеалиште или привременото престојувалиште на осигуреното лице.

- во Словенија - Подрачната единица на Заводот за здравствено осигурување на Словенија, надлежна според местото на постојаното живеалиште или привременото престојувалиште на осигуреното лице,

Член 18

Надоместок на трошоци

(1) Трошоците за здравствените услуги, освен административните трошоци, ги надоместува надлежниот носител во фактички износ.

(2) Надлежните носители можат да се договорот и за поинаков начин на пресметување на трошоците.

Член 19

Паричен надоместок за време на породилно отсуство

(1) Лицата кои преминуваат од едната држава договорничка во другата држава договорничка имаат право на паричен надоместок за време на породилно отсуство според правните прописи на државата договорничка во која биле осигурени во моментот на стекнување на тоа право, доколку ги исполнуваат условите што за стекнување на тие давања ги пропишува таа држава договорничка

(2) Доколку за стекнување на правото на паричен надоместок за време на породилно отсуство според правните прописи на државата договорничка која ги обезбедува давањата, е потребен претходен период на осигурување, по потреба се собираат периодите во двете држави договорнички.

(3) Во случаите кога висината на паричен надоместок за време на породилно отсуство зависи од висината на претходната плата на корисникот и тој достигнал пропишан период на осигурување на начин утврден во став 2 на овој член, како претходна плата се зема предвид само платата што корисникот ја стекнал во државата договорничка која го обезбедува правото на примање за време на породилно отсуство и на начин што платата заработена во таа држава се смета како плата заработена во целиот пропишан период.

Член 20

Давање во случај на професионална болест

(1) Доколку во случај на професионална болест треба да се земат предвид правните прописи на двете држави договорнички, давање се одобрува само според правните прописи на онаа држава договорничка на чија територијата осигуреникот последен пат ја вршел работата што може да ја предизвика таа професионална болест, доколку осигуреникот според тие правни прописи ги исполнува условите.

(2) Доколку осигуреникот во едната држава договорничка веќе се стекнал со давање поради професионална болест, надлежниот носител на таа држава договорничка во случај на влошување на болеста должен е да го обезбеди давањето и понатаму. Доколку, пак, осигуреникот по остварувањето на давањето во првата држава договорничка, во втората држава договорничка вршел работа која што носи еднаков ризик на предизвикување професионална болест поради која се стекнал со давање, натамошното истородно давање должен е да го обезбеди носителот на другата држава договорничка.

2. Глава

СТАРОСТ, ИНВАЛИДНОСТ И СМРТ

Член 21

Собирање на периоди на осигурување

(1) Доколку осигуреникот навршил периоди на осигурување според правните прописи на двете држави договорнички, при стекнувањето, задржувањето и

повторното стекнување на правото на давање, тие се собираат, ако не се однесуваат на ист период. Во колкава мера и на каков начин се зема предвид периодот на осигурување, определуваат правните прописи на онаа држава договорничка во која осигуреникот го навршил периодот на осигурување.

(2) Доколку со примена на став 1 на овој член не се исполнети условите за признавање на правото на давање, надлежниот носител за државјаните на државите договорнички ќе го земе предвид периодот на осигурување навршен во трети држави, со кои двете држави договорнички имаат склучено договори за социјално осигурување, во кои е предвидено собирање на периодот на осигурување навршен во трети држави. Доколку со трета држава има склучено договор за социјално осигурување само едната држава договорничка, носителот на таа држава договорничка за своите државјани го зема предвид периодот на осигурување навршен во трета држава.

(3) Доколку според правните прописи на едната држава договорничка ностои право на давање без собирање на периодот на осигурување, носителот на таа држава договорничка обезбедува соодветно давање само врз основа на периодот на осигурување што го зема предвид според своите правни прописи.

Член 22 Сразмерен дел

(1) Доколку осигуреникот или член на неговото семејство ги исполнува условите за давање единствено имајќи ги предвид став 1 и 2 на член 21 на овој договор, правото на давање се утврдува на следниот начин:

а) носителот на секоја држава договорничка според правните прописи што важат за него должен е да утврди дали некое лице со збирот на периодите на осигурување, како што е утврдено во членот 21, ги исполнува според овие прописи условите за признавање на правото на давање;

б) доколку постои право на давање, секој носител кој доаѓа предвид, должен е најнапред да го пресмета теоретскиот износ на давањето што би бил должен да го исплати, доколку според своите правни прописи би бил должен да го земе предвид сиот период на осигурување според правните прописи на државите договорнички. Доколку износот на давањето не зависи од должината на периодот на осигурување, важи како теоретски износ;

в) врз основа на овој износ, носителот е должен да го определи износот што е должен да го исплати во сооднос помеѓу должината на периодот на осигурување според правните прописи што важат за него и вкупниот период на осигурување;

г) доколку при примена на точката в) вкупниот период на осигурување што се зема предвид според правните прописи на државите договорнички го надминува најдолгиот можен период на осигурување кој што според правните прописи на едната држава договорничка е определен за висината на давањето, делумниот износ за исплаќање се пресметува сразмерно помеѓу стажот на осигурување што се има предвид според правните прописи на едната држава договорничка и најдолгиот вкупен период на осигурување определен со нејзините правни прописи.

(2) Доколку периодот на осигурување собран според прописите на едната држава договорничка не изнесува вкупно дванесет месеци, според нејзините правни

прописи не се обезбедува парично давање. Оваа одредба не важи, ако според тие правни прописи постои право на давање само врз основа на тој период на осигурување. Овој период на осигурување, носителот на другата држава договорничка при стекнувањето, задржувањето и повторното стекнување на правото на давање и неговата висина, должен е да го земе предвид на начин, како да бил навршен според за него важечките правни прописи.

Член 23

Утврдување на пензиска основа од словенечкиот носител

Словенечкиот носител е должен да ги применува член 21 и 22 на овој договор според следните правила:

1. При примена на точката б) на став 1 од член 22 при утврдување на пензиската основа се зема предвид само периодот на осигурување навршен во Република Словенија.
2. Периодот на осигурување навршен во другата држава договорничка се зема во предвид само во фактичко траење.

Член 24

Утврдување на пензиска основа од македонскиот носител

Македонскиот носител е должен да ги применува член 21 и 22 на овој договор според следните правила:

1. При примена на точката б) на став 1 од член 22 при утврдување на пензиската основа ги зема предвид периодите на осигурување според македонските правни прописи.
2. Периодот на осигурување навршен во другата држава договорничка се зема предвид само во фактичко траење.

3. Глава НЕВРАБОТЕНОСТ

Член 25

Собирање на периоди на осигурување

Периодот на осигурување остварен со задолжително осигурување според правните прописи на едната држава договорничка се зема предвид при остварување на правото на паричен надоместок во случај на невработеност според правните прописи на другата држава договорничка доколку бил невработен во државата договорничка во која го остварува правото на надоместокот во последните дванаесет месеци пред поднесувањето на барањето за надоместок, ако бил во работен однос и задолжително осигурен во случај на невработеност најмалку девет месеци и ако при тоа не биле повредени прописите за вработување на странци.

4. Глава ДОДАТОК НА ДЕЦА

Член 26 Право на додаток на деца

- (1) Додаток на деца според правните прописи на едната држава договорничка се признава и на децата државјани на другата држава договорничка со живеалиште во првата држава договорничка.
- (2) Доколку при примена на одредбите на овој договор се исполнети условите за стекнување додаток на деца според правните прописи на двете држави договорнички, правото на додаток на деца се признава само според правните прописи на онаа држава договорничка во која детето има постојано живеалиште.
- (3) Деца во смисла на оваа глава се лица за кои според важечките правни прописи на двете држави договорнички е предвиден додаток на деца.

IV ДЕЛ РАЗНИ ОДРЕДБИ

Член 27 Спроведување на Договорот

- (1) Надлежните органи со Административна спогодба ќе го утврдат начинот за спроведување на овој договор.
- (2) Со Спогодбата од став 1 на овој член заради полесно спогодување и воспоставување на едноставни и брзи врски помеѓу носителите на двете држави договорнички, надлежните органи ќе определат органи за врска.
- (3) Надлежните органи на државите договорнички ќе се известуваат за:
 - а) сите мерки што ќе ги преземат за примена на овој договор;
 - б) сите измени на правните прописи што се однесуваат на примена на овој договор најдоцна во рок од 60 дена од денот на нивното влегување во сила.
- (4) При примена на овој договор надлежните органи и носителите во двете држави договорнички се должни да си помагаат и да постапуваат на начин како при примена на своите правни прописи. Оваа помош е бесплатна.
- (5) Надлежните органи и носителите во двете држави договорнички, заради примена на овој договор, можат непосредно да стапуваат во контакт меѓу себе, како и со лицата учесници или од нив овластените лица.
- (6) Надлежните органи и носителите во едната држава договорничка не можат да ги одбијат поднесените барања или дописи, поради тоа што се напишани на службен јазик на другата држава договорничка.
- (7) Лекарските прегледи што се извршуваат заради спроведување на правните прописи на едната држава договорничка и се однесуваат на лицата кои имаат постојано живеалиште на територијата на другата држава договорничка, на барање

на надлежниот носител и на негов товар ќе ги изврши носителот во местото на престој на лицето. Доколку лекарските прегледи се извршуваат во интерес на двете држави договорнички, трошоците не се надоместуваат.

Член 28

Овластување на дипломатско-конзуларните претставништва

Дипломатско-конзуларните претставништва на едната држава договорничка на територијата на другата држава договорничка на барање на подносителот без полномошно имаат право да преземаат потребни мерки за заштита и зачувување на правата на државјаните на првата држава договорничка и во интерес на државјаните првенствено можат да поднесуваат барања, даваат изјави или вложуваат правни лекови кај носителите, органите и судовите на другата држава договорничка.

Член 29

Ослободување од заверки и плаќање на такси

(1) Доколку според правните прописи на едната држава договорничка исправите или списите што треба да се поднесат при примена на овие правни прописи, се делумно или целосно ослободени од даноци или такси, вклучително со конзуларните и управните такси, тоа ослободување важи и за соодветните исправи и списи што треба да се поднесат при примена на овој договор или правните прописи на другата држава договорничка од став 1 на член 2 на овој договор.

(2) За исправите што треба да се поднесат при примена на овој договор или правните прописи на едната држава договорничка од став 1 на член 2 на овој договор до службите на другата држава договорничка, не е потребна заверка односно некоја слична формалност.

Член 30

Поднесување на барања

(1) Барањата, изјавите или правните лекови што при примена на овој договор или правните прописи на едната држава договорничка се поднесуваат кај надлежниот орган или носител на едната држава договорничка, се разгледуваат како барања, изјави или правни лекови поднесени кај надлежниот орган или носителот на другата држава договорничка.

(2) Барањето за давање според правните прописи на едната држава договорничка се смета за барање за давање според правните прописи на другата држава договорничка. Ова не важи кога лицето изрично бара остварувањето на правата на давање за случај на старост стекнати според правните прописи на другата држава договорничка да се одложи.

(3) Барањата, изјавите или правните лекови што при примена на правните прописи на едната држава договорничка мора да се поднесат до некој орган, носител или друга надлежна служба на таа држава договорничка во определен рок, лицето може да ги поднесе во истиот рок до соодветниот орган, носител или друга надлежна служба во другата држава договорничка.

(4) Во случаите од став 1, 2 и 3 на овој член оној орган до кого тие исправи биле поднесени, без одлагање непосредно или со посредување на органите за врска ќе ги

достави овие барања, изјави или правни лекови до соодветниот носител на другата држава договорничка.

Член 31

Валута и пресметковен курс

(1) Носителите кои според овој договор се надлежни за исплата на давањата, овие исплати се должни да ги извршат со ослободувачко дејство во валута која што е важечка во нивната држава, при што за пресметување се зема важечкиот курс на денот на пресметувањето, што ќе го изврши носителот.

(2) Исплатите според овој договор мора да бидат извршени во валутата на државата договорничка, во која има седиште носителот кој ја извршил услугата или лицето на кое му припаѓа давањето.

(3) Дознаките врз основа на овој договор се извршуваат согласно договорите што важат во таа област во двете држави договорнички во моментот на исплатата.

Член 32

Признавање на извршни одлуки

(1) Извршните одлуки на судовите и другите органи, како и исправите и доказите на носителите или органите на едната држава договорничка, забраната при плаќање на задолжителните придонеси, или други побарувања од областа на социјалното осигурување, како и барањата за враќање на неосновано примените давања, се признаваат во другата држава договорничка.

(2) Признавањето може да биде одбиено само во случај, ако е во спротивност со правниот поредок на онаа држава договорничка во која одлуката или исправата би требало да биде признаена.

(3) Признаените извршни одлуки и исправи според став 1 на овој член се извршуваат во другата држава договорничка. Постапката за извршување се спроведува според важечките правни прописи во државата договорничка на чија територија постапката ќе биде спроведена за извршување на соодветните одлуки и исправи што се издадени на територијата на државата договорничка. На примерокот на одлуката или исправата мора да биде ставена потврда за нејзината извршливост (клаузула за извршност).

Член 33

Намирување на аконтација

Доколку носител од едната држава договорничка исплатил аконтација на давање, може да го задржи исплаќањето на преостанатиот износ за ист период до кој што постои право според правните прописи на другата држава договорничка. Доколку носителот на едната држава договорничка исплатил поголемо давање, отколку што бил должен за периодот за кој што носителот на другата држава договорничка е должен дополнително да исплати соодветно давање, разликата меѓу давањето што му припаѓа и меѓу висината на износот што е потребно дополнително да се исплати, се смета како аконтација во смисла на првата реченица на овој член.

Член 34

Надоместок на штета

(1) Доколку лице кое според правните прописи на едната држава договорничка има право на надоместок на штета што настанала на територијата на

другата држава договорничка и според нејзините прописи има право да поднесе барање за надоместок на штета против трето лице, барањето за надоместок на штета преминува на носителот на првата држава договорничка и тоа според правните прописи што важат за него.

2) Доколку барањата за надоместок на штета за истородни давања од ист штетен случај припаѓаат како на едната, така и на другата држава договорничка, тогаш трето лице со плаќање на едниот или другиот носител со ослободувачко дејство може да ги исполни барањата, кои што според став 1 на овој член преминале на двајцата носители. Во меѓусебниот однос двајцата носители се должни на порамнување во сразмерни делови.

Член 35

Решавање на спорови

(1) Споровите поврзани со спроведувањето на овој договор се решаваат со договарање помеѓу надлежните органи.

(2) Доколку спорот не биде решен во рок од шест месеци од првиот предлог за почеток на договарањето, ќе се предаде на арбитражен суд за чиј состав и постапка ќе се договорот државите договорнички. Одлуката на арбитражниот суд за државите договорнички е конечна и задолжителна.

V. ДЕЛ

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 36

Права на давања

(1) Овој договор не се применува за исплата на давања за периодот пред нејзиното влегување во сила.

(2) За утврдување на правата на давање според овој договор се земаат предвид периодот на осигурување што според правните прописи на државите договорнички е остварен пред влегувањето во сила на овој договор.

(3) Без оглед на став 1 од овој член, овој договор важи и за случаи на осигурување што настанале пред неговото влегување во сила.

(4) Давањата кои можат да се наплатат дури по влегувањето во сила на овој Договор, се утврдуваат на барање на корисникот. Ако барањето е поднесено во рок од 2 години од влегување во сила на овој договор, давањето се признава најмногу од влегувањето во сила на овој договор, ако барањето е поднесено по истекот на овој рок од денот кој е утврден според правните прописи на секоја од државите договорнички.

Член 37

Давања според поранешните правни прописи

Давањата што надлежниот носител на едната држава договорничка ги признал до 31. 03. 1992 година, според правните прописи на поранешна Социјалистичка Федеративна Република Југославија земајќи го предвид периодот на осигурување навршен според правните прописи на другата држава договорничка, остануваат обврска на надлежниот носител на државата договорничка која овие давања ги признала.

Член 38**Повторно утврдување на пензии**

(1) Пензиите што надлежниот носител на едната држава договорничка ги признал во периодот од 01. 04. 1992 година до влегување во сила на овој договор земајќи го предвид периодот на осигурување навршен според правните прописи на другата држава договорничка, по службена должност ќе се утврдат според одредбите на овој договор. Во тие случаи денот кога носителот на првата држава договорничка ја започнал постапката се смета како ден на поднесување на барањето според правните прописи на другата држава договорничка. Без оглед на став 4 на член 36 од овој договор така утврдените давања припаѓаат од првиот ден на следниот месец по месецот во кој надлежниот носител кој прв го признал правото на пензија започнал постапка за повторно утврдување на пензијата.

(2) Доколку со примена на став 1 на овој член збирот на пензиите утврдени според правните прописи на двете држави договорнички е понизок од веќе признатата пензија која што на денот на повторното утврдување би се исплатувала според правните прописи на едната држава договорничка, надлежниот носител на таа држава договорничка на корисникот ќе исплатува и разлика помеѓу неговата веќе призната пензија и збирот на пензиите утврдени според правните прописи на двете држави договорнички, на овој начин:

а) на корисникот кој веќе остварил право на пензија според правните прописи на едната држава договорничка и на денот на повторното утврдување на пензијата има постојано живеалиште во таа држава договорничка, надлежниот носител ќе ја исплатува и во иднина пензијата во износ кој би му припаднал според правните прописи на таа држава договорничка. Во тој случај надлежниот носител на другата држава договорничка ќе ја исплатува пензијата непосредно на надлежниот носител на првата држава договорничка на негово барање. Ако такво барање не е поднесено, надлежниот носител на другата држава договорничка, пензијата ќе ја исплатува непосредно на корисникот.

б) на корисникот кој веќе остварил право на пензија во едната држава договорничка и на денот на повторното утврдување на пензијата има постојано живеалиште во другата држава договорничка или во некоја трета држава, надлежниот носител на првата држава договорничка ќе ја исплаќа повторно утврдената пензија според нејзините правни прописи, како и разликата меѓу последниот исплатен износ на претходно признатата пензија и збирот на утврдените пензии според правните прописи на двете држави договорнички. Разликата од претходниот став надлежниот носител на првата држава договорничка ќе ја исплатува се додека збирот на утврдените пензии според правните прописи на двете држави договорнички не ја достигне висината на претходно исплатуваната пензија. За покривање на можно преплатување од носителот на првата држава договорничка, носителот на другата држава договорничка своите се уште неисплатени износи на пензијата ќе ги исплатува на носителот на првата држава договорничка, а тековните износи на пензијата ќе ги исплатува непосредно на корисникот. За секоја промена на својата пензија ќе го известат надлежниот носител на првата држава договорничка.

(3) Пензиите што носителот на едната држава договорничка ги признал во периодот по 01. 04. 1992 година и пред влегувањето во сила на овој договор врз основа период на осигурување пократок од 12 месеци навршен според правните прописи на таа држава договорничка и земајќи ги предвид периодите на осигурување навршени исклучиво според правните прописи на другата држава

Договорничка, повторно ќе бидат утврдени со примена на став 2 на член 22 и став 1 на овој член на овој договор.

Член 39

Влегување во сила и важење

- (1) Овој договор подлежи на ратификација. Документите за ратификација треба да се разменат двете страни што побрзо во писмена форма и по дипломатски пат.
- (2) Овој договор влегува во сила првиот ден на вториот месец по истекот на оној месец во кој што страните ги размениле документите за ратификација.
- (3) Овој договор се склучува на неопределено време. Секоја држава договорничка може да го откаже со отказан рок од шест месеци. Отказот има дејство со истекот на тековната календарска година и мора да биде даден во писмена форма и по дипломатски пат.
- (4) Во случај на откажување на овој договор и понатаму важат одредбите за стекнатите права и тоа без оглед на ограничувачките одредби што ги предвидуваат системите од оваа област во случај на престој на осигуреник во странство.
- (5) Во случај на откажување на овој договор започнатите постапки за остварување на правата според овој договор ќе бидат завршени според одредбите на овој договор.

ВО ПОТВРДУВАЊЕ НА ОВА, овластените лица го потпишаа овој договор.

Во Љубљана на ден 13.7.1998 во два оригинала, на македонски и словенечки јазик, при што двата текста се истоветни.

ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕР ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА,
Насер Зибер, с.р.

ЗА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА
МИНИСТЕР ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА,
Антон Роп, с.р.

АДМИНИСТРАТИВНА СПОГОДБА

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

ПОМЕГУ

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Врз основа на член 27 став 1 од Договорот за социјално осигурување помеѓу Република Македонија и Република Словенија од ден 13.7.1998 (во натамошниот текст: Договор) надлежните органи се договорија за следното:

I ДЕЛ

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Дефиниции на изразите

Изразите од член 1 на Договорот во оваа административна спогодба се користат во исто значење како во наведениот член.

Член 2**Органи за врска**

Органи за врска од член 27 став 2 од Договорот се:
во Македонија

за здравствено осигурување :

Фонд за здравствено осигурување на Македонија,

за пензиско и инвалидско осигурување и за давање на податоци за период на осигурување од член 25 на Договорот :

Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија,
во Словенија:

за здравствено осигурување:

Завод за здравствено осигурување на Словенија,

за пензиско и инвалидско осигурување и за давање на податоци за период на осигурување од член 25 на Договорот:

Завод за пензиско и инвалидско осигурување на Словенија.

Член 3**Задачи на органите за врска**

(1) Задачите на органите за врска се утврдени со Договорот и со оваа Административна спогодба. При спроведувањето на Договорот органите за врска соработуваат меѓусебно, а можат непосредно да се обраќаат на надлежните органи, носителите и лицата на кои Договорот се однесува.

При спроведување на Договорот органите за врска меѓусебно си помагаат.

(2) Органите за врска се должни да се договорат за содржината и формата на двојазичните обрасци потребни за спроведување на Договорот и примена на оваа Административна спогодба.

II ДЕЛ**Член 4****Испраќање работници на територијата
на другата држава договорничка**

(1) Во случаите од членот 8 на Договорот или во случаите на изземање од членот 10 на Договорот надлежниот носител на државата

договорничка чии правни прописи ќе се применуваат, на заедничко барање на работникот и неговиот работодавец е должен да издаде потврда дека во однос на одредени работници ќе важат овие прописи

(2) Потврдите од ставот 1 на овој член ги издава:

при примена на македонските правни прописи надлежната подрачна служба на Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

- при примена на словенечките правни прописи надлежна подрачна единица на Заводот за здравствено осигурување на Словенија,

III ДЕЛ

ПРИМЕНА НА ПОСЕБНИТЕ И РАЗНИТЕ ОДРЕДБИ

Член 5

Носител надлежен за издавање потврда
за период на осигурување

(1) Заради примена на членот 11 од Договорот подносителот на барањето е должен да поднесе потврда од надлежниот носител за периодот на осигурување признат според правните прописи на другата држава договорничка.

Оваа потврда на барање на подносителот ја издава:

во Македонија:

надлежната подрачна служба на Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

во Словенија:

надлежната подрачна единица на Заводот за здравствено осигурување на Словенија,

(2) Ако подносителот на барањето не поднесе потврда, надлежниот носител на првата држава договорничка може да бара потврда непосредно од надлежниот носител на другата држава договорничка од став 1 на овој член.

Член 6

Одобрување на услуги

(1) За примена на членовите од 12 до 16 на договорот, подносителот на барањето е должен да му предложи на носителот според местото на престој потврда од надлежниот носител како доказ за правото. Ако подносителот на барање не поднесе потврда, на барање на носителот според местото на престој кој ја нуди услугата надлежниот носител може да ја издаде оваа потврда подоцна. Во случаите од член 12 став 1 од договорот, надлежниот носител е должен дополнително да ја издаде потврдата.

(2) Носителот според местото на престојот на осигуреното лице, осигурено според правните прописи на другата држава договорничка е должен да му обезбеди услуги како да се работи за негов осигуреник

(3) Ако е потребно лекување во болница носителот според местото на престојот е должен веднаш кога за тоа ќе дознае да го извести надлежниот носител за датумот на прием на болницата во болница, предвиденото траење на лекување и денот на отпуштање од болница.

(4) За услуги од поголема вредност според член 12 став 4 од Договорот се сметаат оние чија вредност надминува 300 ДЕМ во противвредност на домашна валута.

Член 7

Известување за висина на трошоците

Во случај на отстапување од предвидената постапка носителот според местото на престојот на барање на надлежниот носител е должен да му достави известување за висината на трошоците за направените услуги.

Член 8

Исплата на давања

Надлежниот носител ги исплаќа давањата непосредно на корисникот, освен ако се составен дел на паушалниот износ.

Член 9

Нудење услуги на корисници на пензија

Заради примена на член 13 став 2 од Договорот надлежниот носител е должен да му поднесе на носителот според местото на престојот потврда за постоење на право на услуга.

Член 10

Одобрување на услуги

Во случаите од член 16 на Договорот соодветно се применуваат член 6 и 7 на оваа административна спогодба

Член 11

Исплата на давања и размена на податоци

(1) За исплата на давањата во врска со член 15 и 16 на Договорот соодветно се применува член 8 на оваа административната спогодба.

(2) За размена на статистички податоци соодветно се применува член 14 од Административната спогодба.

Член 12

Барања за давања

(1) За секое барање за давање кое се однесува на член 30 од Договорот, надлежните носители се должни веднаш меѓусебно да се известат.

(2) Надлежните носители се должни меѓусебно да се известуваат и за други значајни факти за стекнување на правата и утврдување на висината на давањата, а по потреба и поднесување лекарски наод имајќи ги предвид одредбите на член од 21 до 24 на Договорот.

(3) Потврдувањето на податоците во договорените двојазични обрасци го заменува поднесувањето документација помеѓу надлежните носители на двете држави.

(4) При примена на член 21 став 2 од Договорот надлежните носители на државите договорнички поднесуваат и податоци за периодот на осигурување, навршен во трети држави, доколку со нив располагаат.

(5) По завршување на постапката надлежните носители се должни да се известат меѓусебно за одлуките.

Член 13

Исплата на пензии

Согласно член 5 од Договорот надлежните носители ги исплатуваат пензиите и другите давања непосредно на корисникот.

Член 14

Размена на податоци

Органите за врска на двете држави договорнички за секоја календарска година разменуваат статистички податоци за исплатата на давањата на корисникот согласно одредбите на Договорот. Статистичките податоци се однесуваат на видот на давањата, бројот на корисниците и целосната висина на исплатените давања.

Член 15**Постапка**

Во случаите од член 25 на Договорот подносителот на барањето е должен да му поднесе на надлежниот носител на едната држава договорничка потврда од надлежниот носител на другата држава договорничка со која е потврден периодот на осигурување навршен според правните прописи на другата држава договорничка. Ако подносителот на барањето не поднесе ваква потврда, органот за врска на едната држава договорничка може да го замоли за издавање на ваква потврда органот за врска на другата држава договорничка.

IV ДЕЛ**ФИНАНСИСКА ОДРЕДБА****Член 16****Надоместок на трошоците.**

(1) Надлежниот носител му ги надоместува трошоците за услуги на носителот според местото на престој тримесечно, доколку органите за врска не се договорат поинаку.

(2) Надлежниот носител е должен да му ги надомести неспорните трошоци на носителот според местото на престој во рок од два месеца од денот на приемот на барањето.

V ДЕЛ**ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ****Член 17****Почеток на важење**

Оваа административна спогодба влегува во сила истовремено со Договорот.

Составено во Љубљана на ден 13 јули 1998 во два оригинала секој на македонски и словенечки јазик, при што двата текста се еднакво веродостојни.

за Министерството за труд и
социјална политика на Република
Македонија

МИНИСТЕР ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА
ПОЛИТИКА,

Насер Зибери, с.р.

за Министерството за труд,
семејство и социјални работи на
Република Словенија

МИНИСТЕР ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНИ
ПРАШАЊА,

Антон Роп, с.р.

SPORAZUM

O SOCIALNEM ZAVAROVANJU
MED

REPUBLIKO MAKEDONIJO

IN

REPUBLIKO SLOVENIJO

Republika Makedonija
in
Republika Slovenija

v želji, da bi uredili medsebojne odnose na področju socialnega zavarovanja,

skleneta naslednji sporazum:

I. DEL

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Definicije pojmov

- (1) V tem sporazumu pomenijo izrazi:
1. "ozemlje"
za Republiko Slovenijo območje Republike Slovenije,
za Republiko Makedonijo območje Republike Makedonije;
 2. "državljan"
za Republiko Slovenijo
državljan Republike Slovenije,
za Republiko Makedonijo
državljan Republike Makedonije;
 3. "pravni predpisi"
zakone in druge predpise, ki se nanašajo na področja,
navedena v prvem odstavku 2. člena tega sporazuma;
 4. "pristojni organ"
za Republiko Slovenijo
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter
Ministrstvo za zdravstvo;
za Republiko Makedonijo
Ministrstvo za delo in socialno politiko ter
Ministrstvo za zdravstvo;

5. "nosilec"
zavod, sklad ali organ, pristojen za izvajanje pravnih predpisov iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma;
 6. "pristojni nosilec"
nosilec, pri katerem je oseba zavarovana ob vložitvi zahtevka za dajatev ali storitev ali pri katerem ima ali bi še imela pravico do dajatve ali storitve, če bi bivala na ozemlju države pogodbenice, kjer je bila nazadnje zavarovana;
 7. "organi za zvezo"
organe, ki jih pristojni organi pooblastijo za neposredne medsebojne stike za lažje izvajanje tega sporazuma;
 8. "zavarovanec"
osebo, zavarovano po pravnih predpisih iz 2. člena tega sporazuma;
 9. "družinski član"
oseba, ki je kot taka določena ali priznana po pravnih predpisih iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma;
 10. "zavarovalna doba"
čas plačevanja prispevkov in z njim izenačen čas ter druga obdobja, ki se kot taka priznajo po pravnih predpisih držav pogodbenic;
 11. "stalno prebivališče"
kraj, v katerem se oseba naseli z namenom, da v njem stalno živi, in v katerem je prijavljena na podlagi ustreznih predpisov;
 12. "začasno prebivališče"
kraj na ozemlju ene države pogodbenice, kjer se začasno zadržuje ali biva oseba, ki ima stalno prebivališče na ozemlju druge države pogodbenice;
 13. "dajatev"
denarno dajatev po pravnih predpisih iz 2. člena tega sporazuma;
 14. "storitev"
zdravstveno storitev, vključno z ortopedskimi in drugimi pripomočki, ter druge dajatve v naravi.
- (2) Drugi izrazi v tem sporazumu imajo pomen, kot jim ga določajo pravni predpisi, veljavni v vsaki od držav pogodbenic.

2. člen**Pravni predpisi, na katere se sporazum nanaša**

(1) Ta sporazum se nanaša:

- 1. na slovenske pravne predpise o:

- a) zdravstvenem zavarovanju,
- b) pokojninskem in invalidskem zavarovanju,
- c) zavarovanju za primer brezposelnosti,
- d) otroških dodatkih in denarnem nadomestilu za čas porodniškega dopusta;

2. na makedonske pravne predpise o:

- a) zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, vključno z nadomestilom za čas porodniškega dopusta,
- b) pokojninskem in invalidskem zavarovanju,
- c) zavarovanju za primer brezposelnosti,
- d) otroških dodatkih.

(2) Če v tretjem odstavku tega člena ni določeno drugače, se ta sporazum nanaša tudi na vse pravne predpise, ki spreminjajo ali dopolnjujejo pravne predpise, navedene v prvem odstavku tega člena.

(3) Ta sporazum se ne nanaša na pravne predpise o drugih sistemih socialne varnosti in ne nanovo uvedena področja socialne varnosti kakor tudi ne na sisteme, ki veljajo za žrtve vojne in njenih posledic.

3. člen**Osebe, za katere se sporazum uporablja**

Ta sporazum se uporablja za:

- a) osebe, za katere veljajo ali so veljali pravni predpisi ene ali obeh držav pogodbenic;
- b) druge osebe, če uveljavljajo pravice na podlagi zavarovanja oseb, navedenih pod točko a).

4. člen**Enakopravnost pri uporabi pravnih predpisov**

Pri uporabi pravnih predpisov ene države pogodbenice se državljani druge države pogodbenice obravnavajo enako kot državljani prve države pogodbenice, če ta sporazum ne določa drugače.

5. člen**Izplačevanje dajatev**

(1) Če ta sporazum ne določa drugače, pokojnine in druge dajatve, do katerih je oseba upravičena po pravnih predpisih ene države pogodbenice, ne smejo biti

zmanjšane, spremenjene, zamrznjene, odvzete ali zasežene, ker upravičenec prebiva na ozemlju druge države pogodbenice.

- (2) Državljanom druge države pogodbenice, ki prebivajo v tretji državi, izplačuje prva država pogodbenica pokojnine in druge dajatve pod enakimi pogoji kakor svojim državljanom, ki tam prebivajo.
- (3) Določbe prvega in drugega odstavka tega člena se ne nanašajo na minimalno pokojnino, varštvni dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo ter na denarna nadomestila, ki jih osebe prejemajo v zvezi z invalidnostjo in brezposelnostjo, ter na otroški dodatek. Te dajatve se izplačujejo le, če ima upravičenec stalno prebivališče na ozemlju države pogodbenice, po katere pravnih predpisih so bile pridobljene.

6. člen

Izenačenost pravnih dejstev

Če ima opravljanje pridobitne dejavnosti ali neko obvezno zavarovanje po pravnih predpisih ene države pogodbenice pravni učinek na določene dajatve iz socialnega zavarovanja, ima enaka pridobitna dejavnost ali enako obvezno zavarovanje v drugi državi pogodbenici enak učinek.

II. DEL

DOLOČBE O UPORABI PRAVNIH PREDPISOV

7. člen

Splošno pravilo obveznega zavarovanja

Za obvezno zavarovanje zaposlenih oseb in oseb, ki opravljajo samostojno pridobitno dejavnost, veljajo pravni predpisi države pogodbenice, na katere ozemlju se delo oz. samostojna dejavnost opravlja, če v 8. in 9. členu tega sporazuma ni določeno drugače.

8. člen

Detaširani delavci in druge osebe

- (1) Če delodajalec s sedežem na ozemlju ene države pogodbenice pošlje svojega zaposlenega na delo na ozemlje druge države pogodbenice, veljajo zanj do konca 24. koledarskega meseca po začetku dela na ozemlju druge države pogodbenice pravni predpisi prve države pogodbenice, kot če bi bil še vedno zaposlen na ozemlju prve države pogodbenice. Če se delo podaljša čez ta rok, se lahko uporaba pravnih predpisov prve države pogodbenice s soglasjem pristojnega organa države, v kateri se delo opravlja, podaljša še za nadaljnjih 24 mesecev.
- (2) Osebe, ki opravljajo samostojno pridobitno dejavnost na ozemlju ene države pogodbenice in gredo na ozemlje druge države pogodbenice, da bi za krajši čas opravljale takšno dejavnost, ostanejo zavarovane po pravnih predpisih prve države pogodbenice, če njihovo bivanje v drugi državi pogodbenici ni daljše od 12 mesecev. Če navedena dejavnost zaradi nepredvidljivih razlogov traja več kot 12 mesecev, se lahko uporaba pravnih predpisov prve države pogodbenice s

soglasjem pristojnega organa države pogodbenice, v kateri se dejavnost začasno opravlja, podaljša še za 12 mesecev.

- (3) Za potujoče osebe delodajalca, ki se ukvarja z zračnim, cestnim in železniškim prometom, se uporabljajo pravni predpisi države pogodbenice na katere ozemlju je sedež delodajalca.
- (4) Za delavca, zaposlenega v poslovalnici ali v stalnem predstavništvu podjetja, katerega sedež je na ozemlju druge države pogodbenice, se uporabljajo pravni predpisi države, na katere ozemlju je poslovalnica ali stalno predstavništvo.
- (5) Za posadko ladje in za druge osebe, ki so na njej zaposlene, veljajo pravni predpisi države pogodbenice, pod katere zastavo ladja plove.
- (6) Za zaposlene v državni upravi, ki so poslani iz ene države pogodbenice v drugo, veljajo pravni predpisi države pogodbenice, iz katere so bili poslani.

9. člen

Zaposleni v diplomatskih in/ali konzularnih predstavništvih

- (1) Za člane diplomatskega in/ali konzularnega predstavništva veljajo pravni predpisi države pogodbenice pošiljateljice, ki jih je poslala na delo v drugo državo pogodbenico - državo sprejema.
- (2)
 - a) Prvi odstavek tega člena velja tudi za člane administrativnega in tehničnega osebja ter za strežno osebje diplomatsko-konzularnega predstavništva, ki niso državljani države sprejema in v njej tudi nimajo stalnega prebivališča.
 - b) Ne glede na določbo točke a) lahko člani administrativnega in tehničnega osebja diplomatsko-konzularnega predstavništva, ki so državljani države pošiljateljice in imajo v državi sprejema stalno prebivališče, v treh mesecih od začetka zaposlitve izberejo uporabo pravnih predpisov države pošiljateljice.
- (3) Prvi odstavek tega člena velja tudi za osebe, zaposlene v osebni službi pri diplomatu ali konzularnem predstavniku, če so državljani države pošiljateljice in imajo v tej državi stalno prebivališče; če zaposlene osebe niso državljani države pošiljateljice in v tej državi nimajo stalnega prebivališča, se uporabljajo pravni predpisi, ki veljajo v državi sprejema.

10. člen

Dogovor o izvzetju

- (1) Na skupno zahtevo zaposlenega in njegovega delodajalca se lahko pristojni organi obeh držav pogodbenic dogovorijo o odstopu od določb 7. do 9. člena tega sporazuma, vendar morajo pri tem upoštevati vrsto in okoliščine zaposlitve.
- (2) Če za zaposlenega po prvem odstavku tega člena veljajo pravni predpisi ene države pogodbenice, čeprav je zaposlen na ozemlju druge države pogodbenice, se uporabijo pravni predpisi, kot če bi bil zaposlen na ozemlju prve države pogodbenice.

III. DEL

POSEBNE DOLOČBE

1. poglavje

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE IN NADOMESTILO ZA ČAS PORODNIŠKEGA DOPUSTA

11. člen

Seštevanje zavarovalnih dob

Če je za pridobitev, ohranitev ali ponovno vzpostavitev pravic iz zdravstvenega zavarovanja potrebna predhodno dopolnjena določena zavarovalna doba, se zavarovalne dobe, ki se upoštevajo po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic, seštevajo, če se ne nanašajo na isto obdobje.

12. člen

Uveljavljanje pravic

- (1) Zavarovanec, ki je zdravstveno zavarovan pri pristojnem nosilcu ene države pogodbenice, ima pravico do zdravstvenih storitev tudi med začasnim bivanjem na ozemlju druge države pogodbenice, če bi bilo zaradi odložitve storitev do vrnitve v prvo državo pogodbenico resno ogroženo njegovo življenje ali zdravje.
- (2) Če je že nastal zavarovalni primer, mora zavarovanec pred začasno spremembo prebivališča pridobiti soglasje pristojnega nosilca. Soglasje se lahko odkloni zaradi zdravstvenega stanja, lahko pa se da tudi naknadno, če zaradi utemeljenih razlogov predhodno ni bilo zahtevano.
- (3) Zavarovanec, ki je zdravstveno zavarovan pri pristojnem nosilcu ene države pogodbenice in ima stalno prebivališče na ozemlju druge države pogodbenice, je v breme pristojnega nosilca upravičen do storitev nosilca v kraju bivanja po pravnih predpisih, ki veljajo za tega nosilca.
- (4) Za nudenje storitev večje vrednosti (ortopedski in drugi pripomočki) je treba predhodno soglasje pristojnega nosilca, razen če bi bilo zaradi odložitve storitve ogroženo življenje ali zdravje zavarovane osebe.
- (5) Dajatve iz naslova zdravstvenega zavarovanja izplačuje v svoje breme in po svojih pravnih predpisih pristojni nosilec.
- (6) Določbe prvega do petega odstavka tega člena se uporabljajo tudi za družinske člane zavarovanca.

13. člen

Uživalec pokojnine

- (1) Uživalec pokojnine po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic je zdravstveno zavarovan po pravnih predpisih države pogodbenice, v kateri ima stalno prebivališče.

- (2) Uživalec pokojnine po pravnih predpisih ene države pogodbenice s stalnim prebivališčem na ozemlju druge države pogodbenice je upravičen do zdravstvenih storitev po pravnih predpisih druge države pogodbenice v breme pristojnega nosilca prve države pogodbenice. Med začasnim bivanjem na ozemlju prve države pogodbenice je uživalec pokojnine upravičen do nujnih zdravstvenih storitev po pravnih predpisih in v breme te države pogodbenice.

14. člen

Družinski člani uživalca pokojnine

Družinski člani uživalcev pokojnin, ki so zdravstveno zavarovani v eni državi pogodbenici in imajo stalno prebivališče na ozemlju druge države pogodbenice, so upravičeni do zdravstvenih storitev v breme pristojnega nosilca. Obseg, vrsta in način uveljavljanja zdravstvenih storitev se določijo po pravnih predpisih države pogodbenice, v kateri imajo stalno prebivališče, krog družinskih članov in trajanje pravic pa se določita po pravnih predpisih, ki veljajo za pristojnega nosilca.

15. člen

Poškodba pri delu ali poklicna bolezen

Zavarovanec, ki je zaradi poškodbe pri delu ali zaradi poklicne bolezni upravičen do zdravstvenih storitev po pravnih predpisih ene države pogodbenice, ima med bivanjem na ozemlju druge države pogodbenice v breme pristojnega nosilca pravico do zdravstvenih storitev po pravnih predpisih, ki veljajo za nosilca v kraju stalnega prebivališča. Pri tem se uporabljata drugi in četrti odstavek 12. člena tega sporazuma.

16. člen

Nesreča na poti na delo

Če zavarovanec s stalnim prebivališčem v eni državi pogodbenici potuje na podlagi veljavne pogodbe o delu zaradi opravljanja dela v drugo državo pogodbenico brez prekinitve in po najkrajši poti ter doživi med potovanjem v kraj zaposlitve nesrečo, zagotovi ustrezne storitve in dajatve nosilec druge države pogodbenice skladno s svojimi pravnimi predpisi o zavarovanju za primer poškodbe pri delu. Enako velja tudi za nesrečo, ki jo doživi zaposleni pri vmitvi v državo stalnega prebivališča neposredno po izteku pogodbe o zaposlitvi, na podlagi katere je bil v drugi državi pogodbenici, ali na poti na redni letni dopust v prvo državo pogodbenico oz. ob vmitvi na delo s tega dopusta.

17. člen

Nosilci, ki zagotavljajo zdravstvene storitve

Zdravstvene storitve iz 12., 13., 14., 15. in 16. člena tega sporazuma zagotavlja:

- v Sloveniji - območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, pristojna po kraju stalnega ali začasnega prebivališča zavarovane osebe,
- v Makedoniji - območna služba Sklada zdravstvenega zavarovanja, pristojna po kraju stalnega ali začasnega prebivališča zavarovane osebe.

18. člen Povračilo stroškov

- (1) -Stroške zdravstvenih storitev povrne pristojni nosilec v dejanski vsoti, razen—
upravnih stroškov.
- (2) Pristojna nosilca se lahko dogovorita tudi za drugačen način obračunavanja
-stroškov.

19. člen Denarno nadomestilo za čas porodniškega dopusta

- (1) Osebe, ki preidejo iz ene države pogodbenice v drugo državo pogodbenico, imajo
pravico do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta po pravnih
predpisih države pogodbenice, v kateri so bile zavarovane v trenutku pridobitve te
pravice, če izpolnjujejo pogoje, ki jih za pridobitev teh dajatev predpisuje ta
država pogodbenica.
- (2) Če je za pridobitev pravice do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta
po pravnih predpisih države pogodbenice, ki dajatev zagotavlja, potrebna
predhodna doba zavarovanja, se po potrebi seštevajo obdobja zavarovanja v obeh
državah pogodbenicah.
- (3) Če je višina denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta odvisna od višine
predhodne plače upravičenca in je upravičenec dosegel predpisano dobo
zavarovanja na način iz drugega odstavka tega člena, se kot predhodna plača
upoštevata samo plača, ki jo je upravičenec pridobil v državi pogodbenici, ki
zagotavlja pravico do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta, in
sičér tako da se plača, zaslužena v tej državi, šteje kot plača, zaslužena v
celotnem predpisanem obdobju.

20. člen Dajatev v primeru poklicne bolezni

- (1) Če je treba v primeru poklicne bolezni upoštevati pravne predpise obeh držav
pogodbenic, se dajatev odobri le po pravnih predpisih tiste države pogodbenice,
na katere ozemlju je zavarovanec nazadnje opravljal delo, ki lahko povzroči to
poklicno bolezen, če zavarovanec po teh pravnih predpisih izpolnjuje pogoje.
- (2) Če je zavarovanec v eni državi pogodbenici že pridobil dajatev zaradi poklicne
bolezni, mora pristojni nosilec te države pogodbenice še naprej zagotavljati
dajatev tudi v primeru poslabšanja bolezni. Če pa je zavarovanec po uveljavitvi
dajatve v prvi državi pogodbenici v drugi državi pogodbenici opravljal delo, pri
katerem obstaja enako tveganje za poklicno bolezen, zaradi katere je že pridobil
dajatev, mora nadaljnjo istovrstno dajatev zagotavljati nosilec druge države
pogodbenice.

2. poglavje

STAROST, INVALIDNOST IN SMRT

21. člen

Seštevanje zavarovalnih dob

- (1) Če je zavarovanec dopolnil zavarovalni dobi po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic, se pri pridobitvi, ohranitvi in ponovni pridobitvi pravice do dajatev seštejeta, če se ne nanašata na isto obdobje. V kolikšni meri in kako se upošteva zavarovalna doba, določajo pravni predpisi tiste države pogodbenice, v kateri je zavarovanec dopolnil to zavarovalno dobo.
- 2) Če z uporabo prvega odstavka tega člena niso izpolnjeni pogoji za priznanje pravice do dajatve, pristojni nosilec upošteva za državljanke držav pogodbenic tudi zavarovalno dobo, dopolnjeno v tretjih državah, s katerimi sta obe državi pogodbenici sklenili sporazume o socialni varnosti, v katerih je predvideno seštevanje zavarovalnih dob. Če je s tretjo državo sklenila sporazum o socialni varnosti samo ena država pogodbenica, nosilec te države pogodbenice upošteva za svoje državljanke tudi zavarovalno dobo, dopolnjeno v tretji državi.
- (3) Če obstaja po pravnih predpisih ene države pogodbenice pravica do dajatve brez seštevanja zavarovalnih dob, nosilec te države pogodbenice zagotovi ustrezno dajatev le na podlagi zavarovalne dobe, ki jo upošteva po svojih pravnih predpisih.

22. člen

Sorazmerni del

- (1) Če zavarovanec ali njegov družinski član izpolnjuje pogoje za dajatev le ob upoštevanju prvega in drugega odstavka 21. člena tega sporazuma, se pravica do dajatve ugotavlja tako:
 - a) Nosilec vsake države pogodbenice mora po pravnih predpisih, ki veljajo zanj, ugotoviti, ali določena oseba s seštetjem zavarovalnih dob, kot je določeno v 21. členu, po teh predpisih izpolnjuje pogoje za priznanje pravice do dajatve.
 - b) Če obstaja pravica do dajatve, mora vsak nosilec, ki pride v poštev, najprej izračunati teoretični znesek dajatve, ki bi ga moral izplačevati, če bi moral po svojih pravnih predpisih upoštevati vso zavarovalno dobo po pravnih predpisih držav pogodbenic. Če je znesek dajatve neodvisen od dolžine zavarovalne dobe, velja kot teoretični znesek.
 - c) Na osnovi tega zneska mora nosilec določiti znesek, ki ga je dolžan izplačevati, v sorazmerju med dolžino zavarovalne dobe po pravnih predpisih, ki veljajo zanj, in skupno zavarovalno dobo.
 - d) Če pri izvajanju točke c) skupna zavarovalna doba, ki se upošteva po pravnih predpisih držav pogodbenic, presega najdaljšo možno zavarovalno dobo, ki je po pravnih predpisih ene države pogodbenice določena za

odmero višine dajatve, se delni znesek za izplačevanje izračuna v sorazmerju med zavarovalno dobo, ki se upošteva po pravnih predpisih ene države pogodbenice, in najdaljšo skupno zavarovalno dobo, ki je določena z njenimi pravnimi predpisi.

- (2) Če zavarovalna doba, ki se upošteva po pravnih predpisih ene države pogodbenice, ne znaša skupno dvanajst mesecev, se po njenih pravnih predpisih dajatev ne zagotovi. Ta določba ne velja, če po teh pravnih predpisih obstaja pravica do dajatve samo na podlagi te zavarovalne dobe. To zavarovalno dobo mora nosilec druge države pogodbenice pri pridobitvi, ohranitvi ali ponovni pridobitvi pravice do dajatve in pri njeni višini upoštevati tako, kot če bi bila dopolnjena po zanj veljavnih pravnih predpisih.

23. člen

Določitev pokojninske osnove za slovenskega nosilca

Slovenski nosilec mora 21. in 22. člen tega sporazuma uporabljati po teh pravilih:

1. Pri izvajanju točke b) prvega odstavka 22. člena se pri določitvi pokojninske osnove upošteva samo zavarovalna doba, dopolnjena v Republiki Sloveniji.
2. Zavarovalna doba, dopolnjena v drugi državi pogodbenici, se upošteva le v dejanskem trajanju

24. člen

Določitev pokojninske osnove za makedonskega nosilca

Makedonski nosilec mora 21. in 22. člen tega sporazuma uporabljati po teh pravilih:

1. Pri izvajanju točke b) prvega odstavka 22. člena se pri določanju pokojninske osnove upošteva zavarovalna doba po makedonskih pravnih predpisih.
2. Zavarovalna doba, dopolnjena v drugi državi pogodbenici, se upošteva le v dejanskem trajanju.

3. poglavje

BREZPOSELNOST

25. člen

Seštevanje zavarovalnih dob

Zavarovalna doba, dosežena z obveznim zavarovanjem po pravnih predpisih ene države pogodbenice, se upošteva pri uveljavljanju pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti po pravnih predpisih druge države pogodbenice, če je bil brezposeln v državi pogodbenici, v kateri uveljavlja nadomestilo, v zadnjih dvanajstih mesecih pred vložitvijo zahtevka za nadomestilo v delovnem razmerju in obvezno zavarovan za primer brezposelnosti najmanj devet mesecev in če pri tem niso bili kršeni predpisi o zaposlovanju tujcev.

4. poglavje

OTROŠKI DODATEK

26. člen

Pravica do otroškega dodatka

- (1) Otroški dodatek se po pravnih predpisih ene države pogodbenice prizna tudi za otroke, državljanе druge države pogodbenice s prebivališčem v prvi državi pogodbenice.
- (2) Če so ob uporabi določb tega sporazuma izpolnjeni pogoji za pridobitev otroškega dodatka po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic, se pravica do otroškega dodatka prizna samo po pravnih predpisih tiste države pogodbenice, v kateri ima otrok stalno prebivališče.
- (3) Otroci v smislu tega poglavja so osebe, za katere je po veljavnih pravnih predpisih obeh držav pogodbenic predviden otroški dodatek.

IV. DEL

RAZNE DOLOČBE

27. člen

Izvajanje sporazuma

- (1) Pristojni organi bodo z administrativnim sporazumom določili način izvajanja tega sporazuma.
- (2) S sporazumom iz prvega odstavka tega člena bodo pristojni organi zaradi lažjega sporazumevanja in za vzpostavljanje enostavne in hitre zveze med nosilci obeh držav pogodbenic določili organe za zvezo.
- (3) Pristojni organi držav pogodbenic se bodo obveščali o:
 - a) vseh ukrepih, ki jih bodo sprejeli za uporabo tega sporazuma;
 - b) vseh spremembah pravnih predpisov, ki zadevajo uporabo tega sporazuma, najkasneje v šestdesetih dneh po njihovi uveljavitvi.
- (4) Pri uporabi tega sporazuma si morajo pristojni organi in nosilci obeh držav pogodbenic pomagati in ravnati kot pri uporabi svojih pravnih predpisov. Ta pomoč je brezplačna.
- (5) Pristojni organi in nosilci obeh držav pogodbenic lahko zaradi uporabe tega sporazuma vzpostavijo neposreden stik med seboj in z udeleženiimi osebami ali njihovimi pooblaščenici.
- (6) Pristojni organi in nosilci ene države pogodbenice ne smejo zavrniti vloženih zahtevkov ali dopisov, ker so ti sestavljeni v uradnem jeziku druge države pogodbenice.

- (7) Zdravniške preglede, ki se opravljajo zaradi izvajanja pravnih predpisov ene države pogodbenice in zadevajo osebe s stalnim prebivališčem na ozemlju druge države pogodbenice, bo na prošnjo pristojnega nosilca in v njegovo breme opravil nosilec v kraju bivanja osebe. Če se zdravniški pregledi opravljajo v interesu obeh držav pogodbenic, se stroški ne povrnejo.

28. člen

Пообlastilo diplomatsko-konzularnih predstavništev

Diplomatsko-konzularna predstavništva ene države pogodbenice na ozemlju druge države pogodbenice so upravičena, da na zahtevo upravičenca brez pooblastila sprejemajo potrebne ukrepe za zavarovanje in ohranitev pravic državljanov prve države pogodbenice. V interesu državljanov lahko predvsem vlagajo zahtevke, dajejo izjave ali vlagajo pravna sredstva pri nesilcih, organih in sodiščih druge države pogodbenice.

29. člen

Oprostitev overovitev in plačila taks

- (1) Če so po pravnih predpisih ene države pogodbenice listine in spisi, ki jih je treba predložiti pri uporabi teh pravnih predpisov, delno ali v celoti oproščeni davkov ali taks, vključno s konzularnimi in upravnimi taksami, velja ta oprostitev tudi za ustrezne listine in spise, ki jih je treba predložiti pri uporabi tega sporazuma ali pravnih predpisov druge države pogodbenice iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma.
- (2) Za listine, ki jih je treba predložiti pri uporabi tega sporazuma ali pravnih predpisov ene države pogodbenice iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma službam druge države pogodbenice, ni potrebna overovitev oziroma kakšna podobna formalnost.

30. člen

Vlaganje zahtevkov

- (1) Zahtevki, izjave ali pravna sredstva, ki se pri uporabi tega sporazuma ali pravnih predpisov ene države pogodbenice vložijo pri pristojnem organu ali nosilcu ene države pogodbenice, se obravnavajo kot zahtevki, izjave ali pravna sredstva, vložena pri pristojnem organu ali nosilcu druge države pogodbenice.
- (2) Zahtevki za dajatev po pravnih predpisih ene države pogodbenice se štejejo kot zahtevki za ustrezno dajatev po pravnih predpisih druge države pogodbenice. To ne velja, kadar oseba izrecno zahteva, da se odloži uveljavljanje pravic do dajatev za primer starosti, pridobljenih po pravnih predpisih druge države pogodbenice.
- (3) Zahtevke, izjave ali pravna sredstva, ki morajo biti pri uporabi pravnih predpisov ene države pogodbenice v določenem roku vloženi pri nekem organu, nosilcu ali drugi pristojni službi te države pogodbenice, lahko oseba vloži v enakem roku pri ustreznem organu, nosilcu ali drugi pristojni službi druge države pogodbenice.
- (4) V primerih iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena tisti organ, pri katerem so bile te listine vložene, nemudoma neposredno ali s posredovanjem organov za zvezo dostavi te zahtevke, izjave ali pravna sredstva ustreznemu nosilcu druge države pogodbenice.

31. člen Valuta in obračunski tečaj

- (1) Nosilci, ki so po tem sporazumu pristojni za izplačevanje dajatev, morajo ta izplačila izvršiti z oprostilnim učinkom v valuti, ki velja v njihovi državi, pri čemer za preračunavanje velja tečaj na dan obračuna, ki ga opravi nosilec.
- (2) Izplačila po tem sporazumu morajo biti izvedena v valuti države pogodbenice, v kateri ima sedež nosilec, ki je opravil storitev, ali oseba, ki ji pripada dajatev.
- (3) Nakazila na podlagi tega sporazuma se izvajajo v skladu z dogovori, ki veljajo na tem področju v obeh državah pogodbenicah v trenutku nakazila.

32. člen Priznavanje izvršljivih odločb

- (1) Izvršljive odločbe sodišč in drugih organov ter listine in dokazila nosilcev ali organov ene države pogodbenice o zaostankih pri plačevanju obveznih prispevkov ali drugih terjatev s področja socialne varnosti ter zahteve za vračilo neupravičeno prejetih dajatev se priznajo v drugi državi pogodbenici.
- (2) Priznanje se sme zavrniti le, če je v nasprotju s pravnim redom tiste države pogodbenice, v kateri bi odločba ali listina morala biti priznana.
- (3) Priznane izvršljive odločbe in listine po prvem odstavku tega člena se izvršijo v drugi državi pogodbenici. Postopek izvršbe se izvaja po pravnih predpisih, ki veljajo v državi pogodbenici, na katere ozemlju bo postopek opravljen, za izvršbo ustreznih odločb in listin, ki so izdane na ozemlju te države pogodbenice. Na izvodu odločbe ali listine mora biti potrjeno o njeni izvršljivosti (klavzula o izvršljivosti).

33. člen Poračun akontacije

Če je nosilec iz ene države pogodbenice izplačal akontacijo dajatve, se lahko zadrži izplačilo preostalega zneska za isto obdobje, do katerega obstaja pravica po pravnih predpisih druge države pogodbenice. Če je nosilec ene države pogodbenice izplačal višjo dajatev, kot bi jo moral za obdobje, za katero mora nosilec druge države pogodbenice naknadno izplačati ustrezno dajatev, se razlika med pripadajočo dajatvijo in višino zneska, ki ga je treba naknadno izplačati, obravnava kot akontacija v smislu prvega stavka tega člena.

34. člen Povrnitev škode

- (1) Če je oseba, ki je po pravnih predpisih ene države pogodbenice upravičena do odškodnine za škodo, ki je nastala na območju druge države pogodbenice, in ima po predpisih le-te pravico do zahtevka za odškodnino proti tretjemu, preide odškodninski zahtevek na nosilca prve države pogodbenice, in sicer po pravnih predpisih, ki veljajo zanj.
- (2) Če odškodninski zahtevki za istovrstne dajatve iz istega škodnega primera pripadajo tako nosilcu ene kot druge države pogodbenice, lahko tretji s plačilom

енему али drugemu nosilcu z oprostilnim učinkom zadovolji zahtevke, ki so po prvem odstavku tega člena prešli na oba nosilca. V medsebojnem razmerju sta nosilca dolžna opraviti poravnavo v sorazmernih deležih.

35. člen

Reševanje sporov

- (1) Spori v zvezi z izvajanjem tega sporazuma se rešujejo s pogajanjem med pristojnimi organi.
- (2) Če spor ni rešen v šestih mesecih od prvega predloga za začetek pogajanj, se preda arbitražnemu sodišču, o katerega sestavi in postopku se dogovorita državi pogodbenici. Odločitev arbitražnega sodišča je za državi pogodbenici dokončna in obvezujoča.

V.DEL

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

36. člen

Pravice do dajatev

- (1) Ta sporazum se ne uporablja za izplačilo dajatev za čas, preden je začel veljati.
- (2) Za ugotavljanje pravic do dajatev po tem sporazumu se upošteva tudi zavarovalna doba, ki je bila pridobljena po pravnih predpisih držav pogodbenic, preden je ta sporazum začel veljati.
- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena velja ta sporazum tudi za primere
- (4) Dajatve, ki so plačljive šele po tem sporazumu, se ugotavljajo na zahtevo upravičenca. Če je zahteva vložena v dveh letih od začetka veljavnosti tega sporazuma, se dajatev prizna največ od začetka veljavnosti tega sporazuma dalje, če je zahteva vložena po tem roku, pa od dneva, ki je določen po pravnih predpisih vsake države pogodbenice.

37. člen

Dajatve po prejšnjih pravnih predpisih

Dajatve, ki jih je pristojni nosilec ene države pogodbenice do 31.3.1992 priznal po pravnih predpisih nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije z upoštevanjem zavarovalne dobe, dopolnjene po pravnih predpisih druge države pogodbenice, ostanejo obveznost pristojnega nosilca države pogodbenice, ki je te dajatve priznal.

38. člen

Ponovna odmera pokojnin

- (1) Pokojnine, ki jih je pristojni nosilec ene države pogodbenice priznal v obdobju od 1.4.1992 do uveljavitve tega sporazuma z upoštevanjem zavarovalne dobe, dopolnjene po pravnih predpisih druge države pogodbenice, se po uradni dolžnosti odmerijo po določbah tega sporazuma. V teh primerih velja dan, ko je nosilec prve države pogodbenice začel postopek, kot dan vložnitve po pravnih

predpisih druge države pogodbenice. Ne glede na četrti odstavek 36. člena tega sporazuma gredo tako določene dajatve od prvega dne naslednjega meseca po mesecu, v katerem je pristojni nosilec, ki je prvi priznal pravico do pokojnine, začel postopek za ponovno odmero pokojnine.

- (2) Če bi bil z uporabo prvega odstavka tega člena seštevki pokojnin, odmerjenih po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic, nižji od že priznane pokojnine, ki bi se na dan ponovne odmere izplačevala po pravnih predpisih ene države pogodbenice, bo pristojni nosilec te države pogodbenice izplačeval upravičencu tudi razliko med svojo že priznano pokojnino in seštevkom pokojnin, odmerjenih po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic na ta način:
- a) upravičencu, ki je pokojnino že pridobil po pravnih predpisih ene države pogodbenice in ima na dan ponovne odmere pokojnine stalno prebivališče v tej državi pogodbenici, bo pristojni nosilec pokojnino še naprej izplačeval v znesku, ki bi mu pripadal po pravnih predpisih te države pogodbenice. V tem primeru bo pristojni nosilec druge države pogodbenice izplačeval pokojnino neposredno pristojnemu nosilcu prve države pogodbenice na njegovo zahtevo. Če taka zahteva ne bo podana, bo pristojni nosilec druge države pogodbenice pokojnino izplačeval neposredno upravičencu;
 - b) upravičencu, ki je pravico do pokojnine že pridobil v eni državi pogodbenici in ima na dan ponovne odmere pokojnine stalno prebivališče v drugi državi pogodbenici ali v neki tretji državi, bo pristojni nosilec prve države pogodbenice izplačeval pokojnino, nanovo odmerjeno po svojih pravnih predpisih in razliko med zadnjim izplačanim zneskom prej priznane pokojnine ter seštevkom pokojnin, odmerjenih po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic. Razliko iz prejšnjega stavka bo pristojni nosilec prve države pogodbenice izplačeval, vse dokler seštevki pokojnin, odmerjenih po pravnih predpisih obeh držav pogodbenic, ne bo dosegel višine prej izplačevane pokojnine. Za kritje morebitnega preplačila pri nosilcu prve države pogodbenice bo nosilec druge države pogodbenice svoje še neizplačane zneske pokojnine izplačeval nosilcu prve države pogodbenice, tekoče zneske pokojnine pa bo izplačeval neposredno upravičencem. O vsaki spremembi svoje pokojnine bo obveščal pristojnega nosilca prve države pogodbenice.
- (3) Pokojnine, ki jih je nosilec ene države pogodbenice priznal v obdobju po 1.4.1992 in pred uveljavitvijo tega sporazuma na podlagi zavarovalne dobe, krajše od 12 mesecev, dopolnjene po pravnih predpisih te države pogodbenice, in z upoštevanjem zavarovalnih dob, dopoljenih izključno po pravnih predpisih druge države pogodbenice, se bodo ponovno odmerile z uporabo drugega odstavka 22. člena tega sporazuma in prvega odstavka tega člena.

39. člen

Uveljavitev in veljavnost

- (1) Ta sporazum mora biti ratificiran. Listini o ratifikaciji morata obe strani izmenjati čim prej v pisni obliki in po diplomatski poti.

- (2) Ta sporazum začne veljati prvega dne drugega meseca po preteku tistega meseca, v katerem sta strani izmenjali listini o ratifikaciji.
- (3) Ta sporazum se sklene za nedoločen čas. Vsaka država pogodbenica ga lahko odpove z odpovednim rokom šestih mesecev. Odpoved učinkuje z iztekom tekočega koledarskega leta in mora biti dana v pisni obliki ter po diplomatski poti.
- (4) V primeru odpovedi tega sporazuma njegove določbe še naprej veljajo za pridobljene pravice, in sicer ne glede na omejujoče določbe, ki jih predvidevajo sistemi s tega področja za primer bivanja zavarovanca v tujini.
- (5) V primeru odpovedi tega sporazuma se začeti postopki za uveljavljanje pravice po tem sporazumu dokončajo po določbah tega sporazuma.

V potrditev tega sta pooblaščenca podpisala ta sporazum.

Sestavljeno v Ljubljani dne 13. julija 1998 v dveh izvornikih, v makedonskem in slovenskem jeziku, pri čemer sta obe besedili istovetni.

Za Republiko Makedonijo:

Za Republiko Slovenijo:

ADMINISTRATIVNI SPORAZUM

O IZVAJANJU SPORAZUMA O SOCIALNEM ZAVAROVANJU

MED

REPUBLIKO MAKEDONIJO

IN

REPUBLIKO SLOVENIJO

Na podlagi prvega odstavka 27. člena Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Makedonijo in Republiko Slovenijo z dne 13. julija 1998 (v nadaljnjem besedilu: sporazum) so se pristojni organi sporazumeli naslednje:

I. DEL

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Definicije pojmov

V tem administrativnem sporazumu se izrazi iz 1. člena sporazuma uporabljajo v enakem pomenu kot v navedenem členu.

2. člen

Organi za zvezo

Organi za zvezo iz drugega odstavka 27. člena sporazuma so:

v Sloveniji

za zdravstveno zavarovanje

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije,

za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za dajanje podatkov o zavarovalni dobi iz 25. člena sporazuma

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije,

v Makedoniji

za zdravstveno zavarovanje
Sklad za zdravstveno zavarovanje Makedonije

za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za dajanje podatkov
o zavarovalni dobi iz 25. člena sporazuma
Sklad za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Makedonije.

3. člen

Naloge organov za zvezo

- (1) Naloge organov za zvezo so določene s sporazumom in s tem administrativnim sporazumom. Pri izvajanju sporazuma organi za zvezo sodelujejo med seboj, lahko pa se tudi neposredno obračajo na pristojne organe, nosilce in osebe, za katere se sporazum uporablja. Organi za zvezo si pri izvajanju sporazuma medsebojno pomagajo.
- (2) Organi za zvezo so se dolžni dogovoriti o vsebini in obliki dvojezičnih obrazcev, potrebnih za izvajanje sporazuma in uporabo tega administrativnega sporazuma.

II. DEL

UPORABA PRAVNIH PREDPISOV

4. člen

Pošiljanje delavcev na območje druge države pogodbenice

- (1) V primerih iz 8. člena sporazuma ali v primerih izvzetja iz 10. člena sporazuma je pristojni nosilec države pogodbenice, katere pravni predpisi se bodo uporabljali, dolžan na skupno zahtevo delavca in njegovega delodajalca izdati potrdilo, da bodo glede določenih delavcev veljali ti pravni predpisi.
- (2) Potrdila iz prvega odstavka tega člena izda:

pri uporabi slovenskih pravnih predpisov
pristojna območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije,

pri uporabi makedonskih pravnih predpisov
pristojna območna služba Sklada za zdravstveno zavarovanje Makedonije.

III. DEL

UPORABA POSEBNIH IN RAZNIH DOLOČB

5. člen

Nosilec, pristojen za izdajo potrdila o zavarovalni dobi

- (1) Zaradi uporabe 11. člena sporazuma je vlagatelj zahtevka dolžan predložiti potrdilo pristojnega nosilca o zavarovalni dobi, priznani po pravnih predpisih druge države pogodbenice. Tako potrdilo izda na zahtevo vlagatelja:

v Sloveniji
pristojna območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije,

v Makedoniji
pristojna območna služba Sklada za zdravstveno zavarovanje Makedonije.

(2) Če vlagatelj zahtevka ne predloži potrdila, lahko pristojni nosilec prve države pogodbenice zahteva potrdilo neposredno od pristojnega nosilca druge države pogodbenice iz prvega odstavka tega člena.

6. člen **Odobritev storitev**

(1) Za uporabo 12. do 16. člena sporazuma je vlagatelj zahtevka dolžan predložiti nosilcu po kraju bivanja potrdilo pristojnega nosilca kot dokazilo o pravici. Če vlagatelj zahtevka ne predloži potrdila, lahko pristojni nosilec na zahtevo nosilca po kraju bivanja, ki nudi storitev, izda to potrdilo kasneje. V primerih iz prvega odstavka 12. člena sporazuma je pristojni nosilec dolžan kasneje izdati potrdilo.

(2) Nosilec po kraju bivanja je dolžan zagotoviti osebi, zavarovani po pravnih predpisih druge države pogodbenice, storitve, kot da gre za njegovega zavarovanca.

(3) Če je potrebno zdravljenje v bolnišnici, je nosilec po kraju bivanja dolžan takoj, ko za to izve, obvestiti pristojnega nosilca o datumu sprejema bolnika v bolnišnico, predvidenem trajanju zdravljenja in dnevu odpusta iz bolnišnice.

(4) Za storitve večje vrednosti se po četrtem odstavku 12. člena sporazuma štejejo storitve, katerih vrednost presega 300 DEM, izraženo v domači valuti.

7. člen **Obvestilo o višini stroškov**

Pri odstopanju od predvidenega postopka je nosilec po kraju bivanja dolžan pristojnemu nosilcu na njegovo zahtevo poslati obvestilo o višini stroškov opravljenih storitev.

8. člen **Izplačilo dajatev**

Pristojni nosilec izplačuje dajatve neposredno upravičencem, razen če so sestavni del pavšalnega zneska.

9. člen **Nudenje storitev uživalcem pokojnine**

Zaradi uporabe drugega odstavka 13. člena sporazuma je pristojni nosilec dolžan nosilcu po kraju bivanja predložiti potrdilo o obstoju pravice do storitev.

10. člen **Odobritev storitev**

V primerih iz 16. člena sporazuma se ustrezno uporabljata 6. in 7. člen tega administrativnega sporazuma.

11. člen

Izplačilo dajatev in izmenjava podatkov

- (1) Za izplačilo dajatev v zvezi s 15. in 16. členom sporazuma se ustrezno uporablja 8. člen tega administrativnega sporazuma.
- (2) Za izmenjavo statističnih podatkov se ustrezno uporablja 14. člen tega administrativnega sporazuma.

12. člen

- Zahtevek za dajatve

- (1) Pristojni nosilci so se dolžni v zvezi s 30. členom sporazuma medsebojno takoj obvestiti o vsakem zahtevku za dajatev.
- (2) Pristojni nosilci so si dolžni medsebojno sporočati tudi druga dejstva, bistvena za pridobitev pravic in določanje višine dajatev, po potrebi pa tudi ob upoštevanju določb 21. do 24. člena sporazuma priložiti zdravniško mnenje.
- (3) Potrjevanje podatkov v dogovorjenih dvojezičnih obrazcih nadomešča predložitev dokumentacije med pristojnimi nosilci obeh držav.
- (4) Pri uporabi drugega odstavka 21. člena sporazuma pošljejo pristojni nosilci držav pogodbenic tudi podatke o zavarovalnih dobah, dopolnjenih v tretjih državah, če z njimi razpolagajo.
- (5) Pristojni nosilci so po dokončanem postopku dolžni obvestiti drug drugega o odločitvah.

13. člen

Izplačilo pokojnin

V skladu s 5. členom sporazuma pristojni nosilci izplačujejo pokojnine in druge dajatve neposredno upravičencem.

14. člen

Izmenjava podatkov

Organi za zvezo obeh držav pogodbenic si za vsako koledarsko leto izmenjajo statistične podatke o izplačilih dajatev upravičencem skladno z določbami sporazuma. Statistični podatki vsebujejo vrste dajatev, število upravičencev in celotno višino izplačanih dajatev.

15. člen

Postopek

V primerih iz 25. člena sporazuma je vlagatelj zahtevka dolžan predložiti pristojnemu nosilcu ene države pogodbenice potrdilo pristojnega nosilca druge države pogodbenice, iz katerega je razvidna zavarovalna doba, dopolnjena po pravnih predpisih druge države pogodbenice. Če vlagatelj zahtevka ne predloži takega potrdila, lahko organ za zvezo ene države pogodbenice zaprosi za izdajo takega potrdila organ za zvezo druge države pogodbenice.

IV. DEL

FINANČNA DOLOČBA

16. člen

Povračilo stroškov

- (1) Pristojni nosilec povrne stroške za storitve nosilcu po kraju bivanja trimesečno, če se organi za zvezo ne dogovorijo drugače.
- (2) Pristojni nosilec je dolžan povrniti nesporne stroške nosilcu po kraju bivanja v roku dveh mesecev od dneva prejema zahtevka.

V. DEL

KONČNA DOLOČBA

17. člen

Začetek veljavnosti

Ta administrativni sporazum začne veljati hkrati s sporazumom.

Sestavljeno v *Ljubljani*, dne *13. julija 1998* v dveh izvornikih, vsak v makedonskem in slovenskem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni.

za Ministrstvo za zdravstvo
Republike Makedonije

za Ministrstvo za zdravstvo
Republike Slovenije

in

in

za Ministrstvo za delo in
socialno politiko
Republike Makedonije

za Ministrstvo za delo, družino in
socialne zadeve
Republike Slovenije

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".